

Teknisk infrastruktur - internett

Sverre Stikbakke

Datakommunikasjon – noen smakebiter

1. Internett – hva er det?
2. 4-lagsmodellen – lag for lag

Ulike typer nettverk

- Linjesvitsjede nett:
  - Telefonlinjer i «gamle dager»
  - To parter som kommuniserer her enerett på linjen så lenge de er koblet opp mot hverandre
- Pakkesvitsjede nett:
  - Alle linjer er koblet opp hele tiden
  - Pakker med data får adresser hengt på seg fra avsender. Ved hjelp av disse adressene rutes pakkene til riktig mottager.

Internett

- Utviklet ut fra Arpanet – USAs forvarsdepartement (DoD) (1969)
- SATNET (norsk del av internett) ble satt i operativ drift i 1979

Applikasjonslaget

Transportlaget

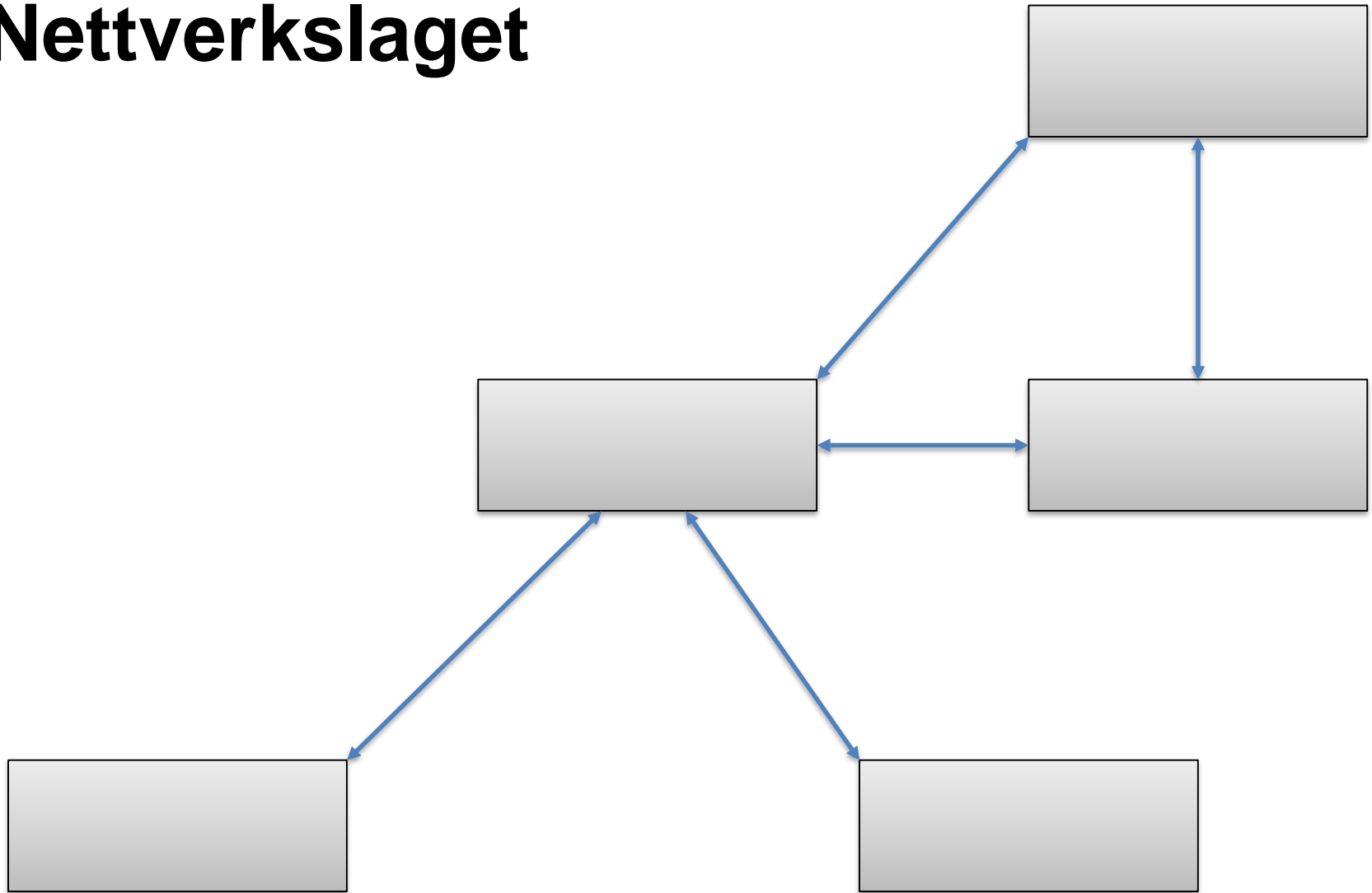
Nettverkslaget

Linklaget

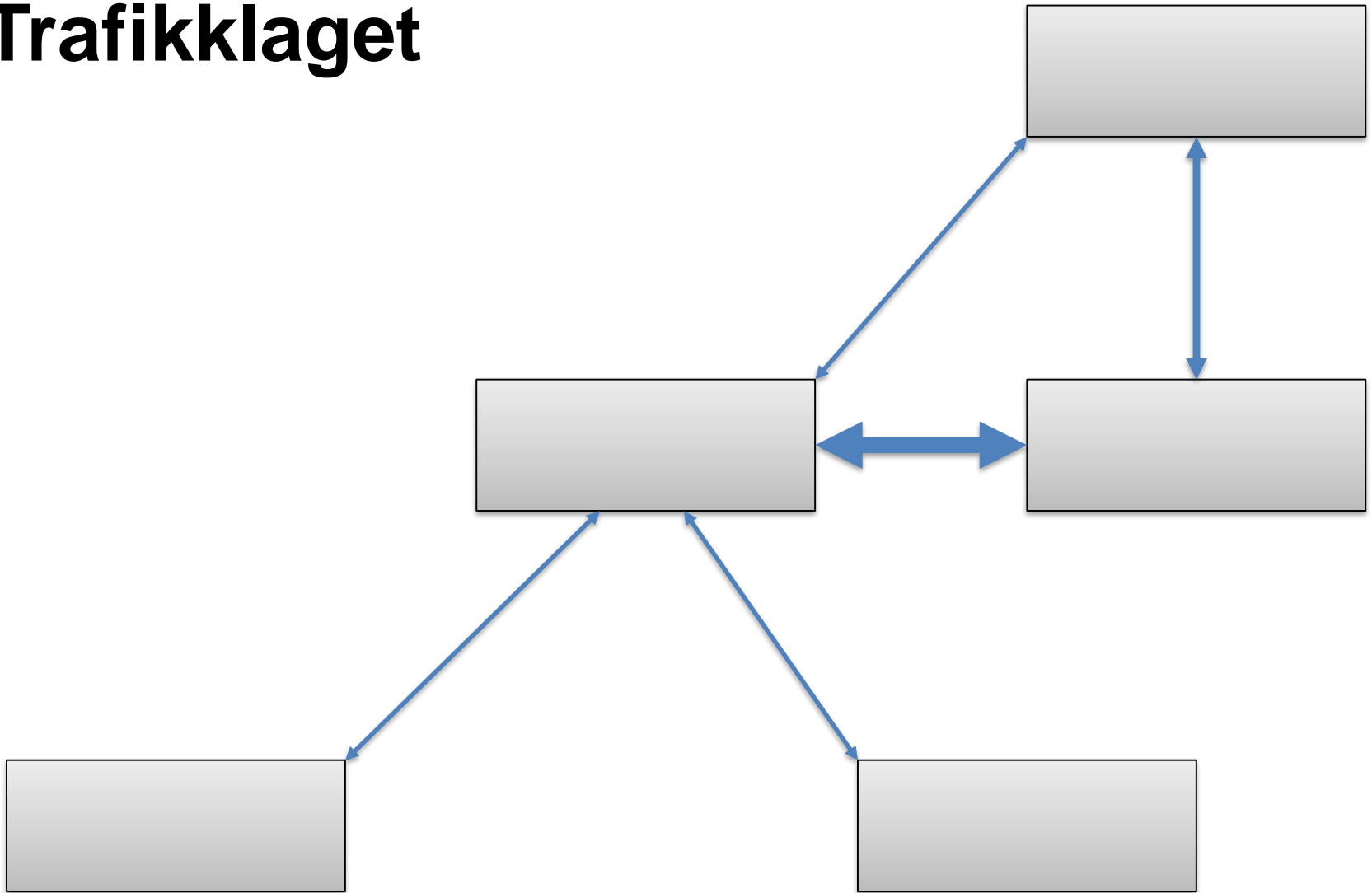
Linklaget

Nettverkslaget

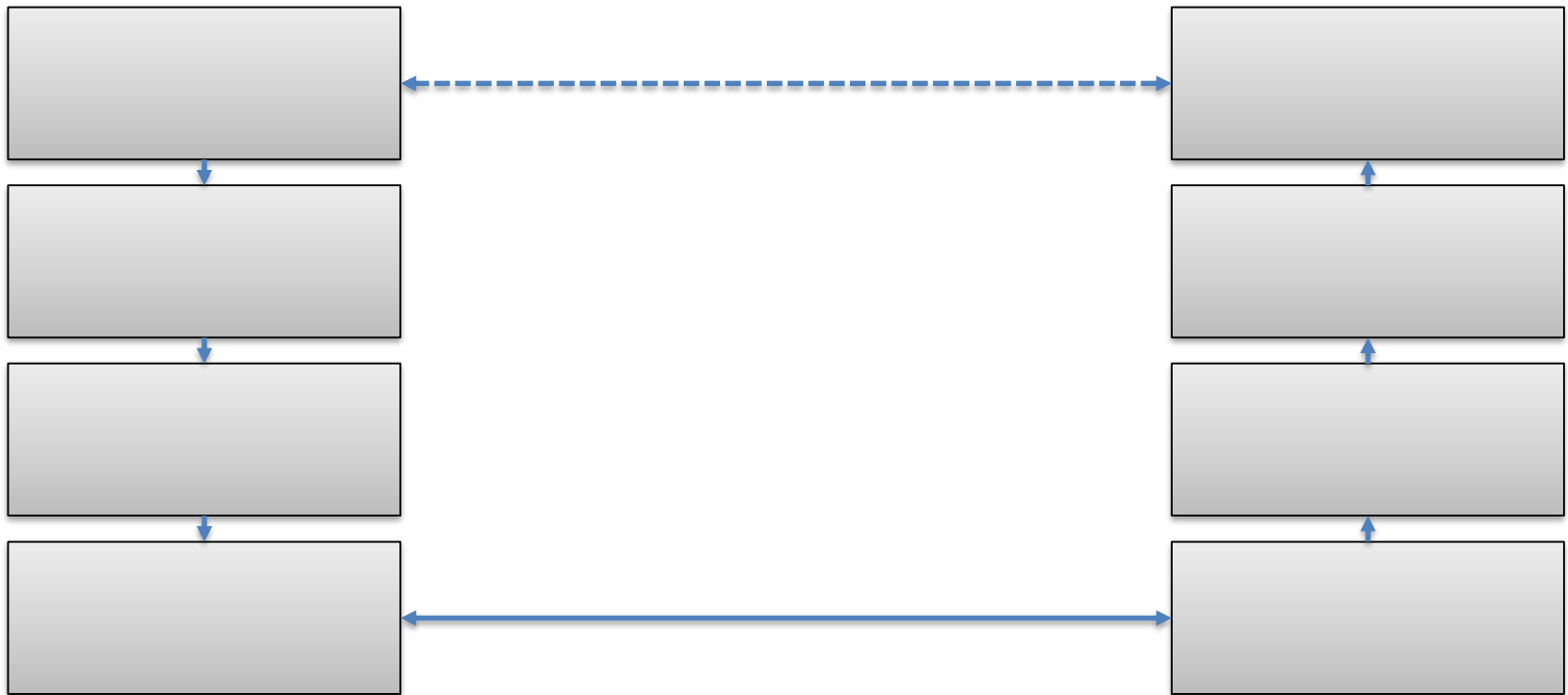

Trafikklaget

Applikasjonslaget

Linklaget

- Benytter fysiske adresser (MAC)
- Pakker data i passende store pakker
- Sende data over link
- Kontrollere datapakker for feil

Nettverklaget

- Benytter IP-adresser (Internet Protocol)
- Knytter sammen flere nettverk
- Finner veien fra avsender til mottager

Trafikklaget: alternativ 1: TCP

Transmission Control Protocol

TCP provides reliable, ordered, and error-checked delivery of a stream of octets between applications running on hosts communicating by an IP network:

- Oppretter forbindelse mellom sender og mottager
- Kontrollerer at alle pakker kommer fram
- Sørger for at hverken mottager eller linker blir overbelastet (flytkontroll og metningskontroll)

Trafikklaget: alternativ 2: UDP

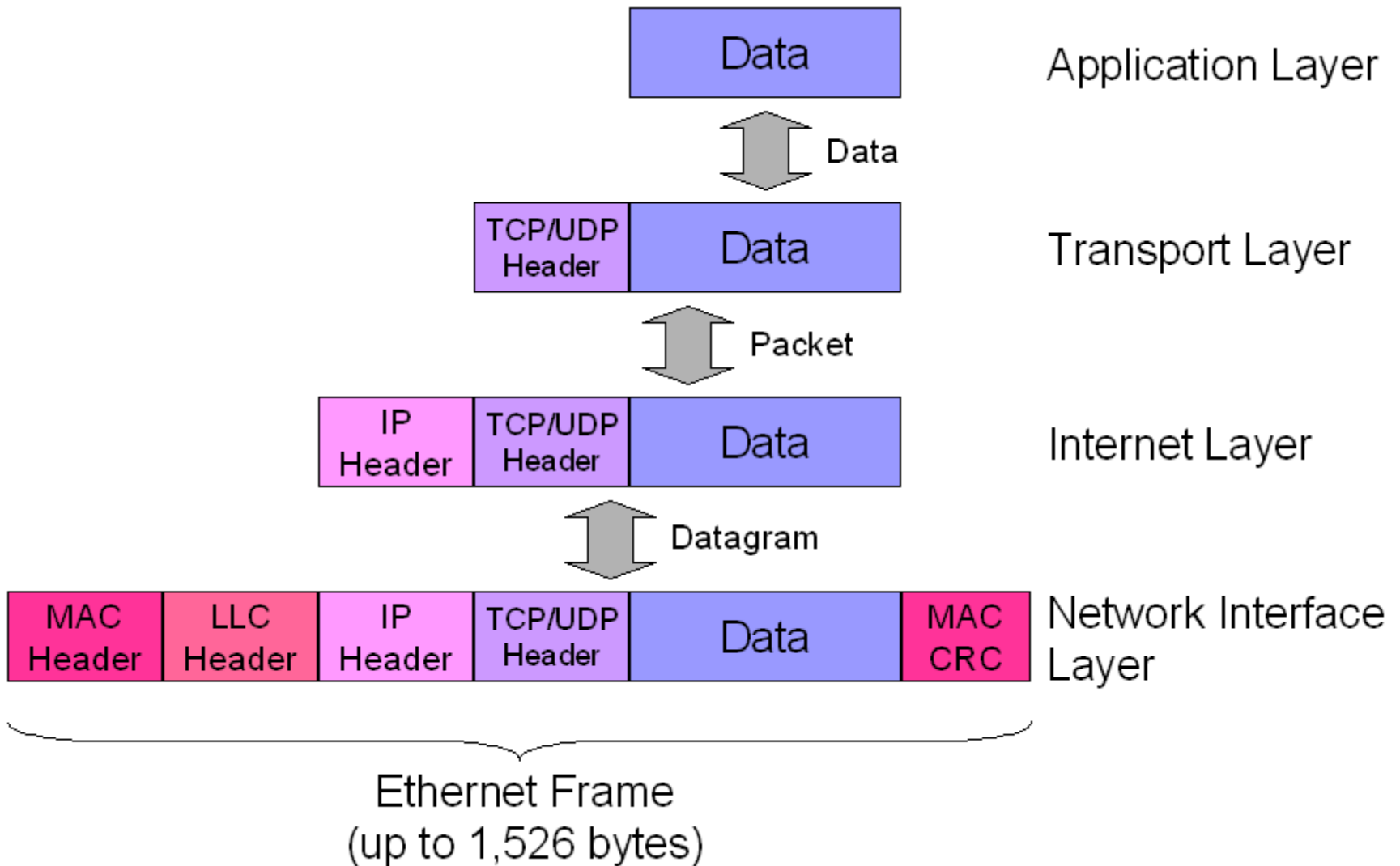
User Datagram Protocol

- Ingen sjekk på forbindelse mellom sender og mottager
- Ingen kontroll på at alle pakker kommer fram
- Ingen kontroll på om mottager eller linker blir overbelastet

Kan f.eks. brukes til overføring av lyd og bilde.

Applikasjonslaget

- Sørger for kommunikasjonen mellom applikasjoner
  - SMTP
  - POP3
  - IMAP4
  - DNS
  - FTP
  - HTTP
  - HTTPS
- Dette er kommunikasjonsprotokoller som applikasjonene bruker seg imellom

Outgoing E-mail Frame

Destination MAC Address	Source MAC Address	Destination IP Address	Source IP Address	Destination TCP Port	Source TCP Port		
00:0C:78:52:F3:A5	0E:11:81:F2:C3:98	216.93.82.9	172.16.20.57	25	58631	Hi Mom	101101
MAC address of default gateway router's interface	Your NIC's MAC address	IP address of the SMTP server at your mom's ISP	IP address of your PC	Standard port number for SMTP	Randomly generated by your PC's TCP/IP stack		

Adresser: Transportlaget

- Portnummer
  - Fra-port
  - Til-port
- Bestemmes av applikasjonen
  - F.eks.: webservere: vanligvis port 80, ved https brukes port 443
  - ArcGIS Server manager: port 6080, eller ved https 6443
- Kan tildeles tilfeldig
  - Weblesere kan ha mange forbindelser samtidig
    - hver forbindelse har sitt eget portnummer (som avsender-adresse)

Adresser: Nettverkslaget

- IP-adresse
  - Kan settes fast, vanlig på servere og routere
  - Kan tildeles midlertidig – vanlig for PC'er, mobiltelefoner m.m.
    - DHCP (Dynamic Host Configuration Protocol)
- Hvordan finne IP-adresser?
  - Gjør oppslag på DNS (Domain Name Server)
  - Spør: Hvilken adresse har vg.no
    - Kommando: nslookup vg.no
  - Svar: 195.88.55.16, 195.88.54.16

Adresser: Linklaget

- MAC-adresse (Media Access Control Adress)
  - Ligger fast i maskinvaren (nettverkskort)
- Hvordan finne egen MAC-adresse?
  - Kommando: `getmac`
  - Eksempel: AC-7B-A1-89-01-ED
- Hvordan finne andre adresser i samme nettverk?
  - Kommando: `arp -a`
  - Viser også IP-adresse

HTTP-protokollen

- HyperText Transfer Protocol
- Kall
  - GET
  - HEAD
  - POST

  - PUT
  - DELETE
  - TRACE
  - OPTIONS
  - CONNECT

GET


```
Request URL:http://copernicus.hig.no:6080/arcgis/rest/services/  
svst02/svst02c/MapServer/WMTS?layer=svst02_svst02c&style=default&  
tilematrixset=default028mm&Service=WMTS&Request=GetTile&Version=1.0.0&  
Format=image%2Fpng&TileMatrix=1&TileCol=15&TileRow=11
```

Request Method:GET

Status Code:200 OK

Remote Address:128.39.41.138:6080

▼ General

Request URL: http://copernicus.hig.no:6080/arcgis/rest/services/svst02/svst02c/MapService=WMTS&Request=GetTile&Version=1.0.0&Format=image%2Fpng&TileMatrix=2&TileCol=167

Request Method: GET

Status Code: 🟢 304 Not Modified

Remote Address: 128.39.41.138:6080

▼ Response Headers [view source](#)

Cache-Control: max-age=0,must-revalidate

Date: Wed, 27 Jan 2016 20:04:39 GMT

Server:

X-Frame-Options: SAMEORIGIN

X-XSS-Protection: 1; mode=block

▼ Request Headers [view source](#)

Accept: image/webp,image/*,*/*;q=0.8

Accept-Encoding: gzip, deflate, sdch

Accept-Language: en-US,en;q=0.8,da;q=0.6,nb;q=0.4,sv;q=0.2,de;q=0.2

Connection: keep-alive

Host: copernicus.hig.no:6080

If-None-Match: 1527d79f5d3

User-Agent: Mozilla/5.0 (Windows NT 6.1; WOW64) AppleWebKit/537.36 (KHTML, like Gecko)

× Headers Preview Response Cookies Timing

▼ General

Request URL: http://gatekeeper2.geonorge.no/BaatGatekeeper/gk/gk.cache_wmts?gkt=AF113B57E5BAA3F284CBC8633929A70B5118D018F0853CD0DA1&SERVICE=WMTS&REQUEST=GetTileEMATRIX=EPSG%3A32633%3A5&TILEROW=11&TILECOL=15&FORMAT=image%2Fpng

Request Method: GET

Status Code: 200 OK

Remote Address: 159.162.103.242:80

▼ Response Headers [view source](#)

Access-Control-Allow-Headers: DNT,X-Mx-ReqToken,Keep-Alive,User-Agent,

Access-Control-Allow-Methods: GET, POST, OPTIONS

Access-Control-Allow-Origin: *

Cache-Control: max-age=604800, must-revalidate

Connection: keep-alive

Content-Length: 23219

Content-Type: image/png

Date: Wed, 27 Jan 2016 19:43:54 GMT

Expires: Wed, 03 Feb 2016 19:43:55 GMT

geowebcache-cache-result: HIT

geowebcache-crs: EPSG:32633

geowebcache-gridset: EPSG:32633

geowebcache-tile-bounds: 99680.0,6966240.0,272992.0,7139552.0

geowebcache-tile-index: [15, 20, 5]

Last-Modified: Wed, 27 Jan 2016 08:12:08 GMT

Server: nginx

▼ **Request Headers** [view source](#)

Accept: image/webp,image/*,*/*;q=0.8

Accept-Encoding: gzip, deflate, sdch

Accept-Language: en-US,en;q=0.8,da;q=0.6,nb;q=0.4,sv;q=0.2,de;q=0.2

Connection: keep-alive

Cookie: _ga=GA1.2.608195937.1453717476; orderitems=0

Host: gatekeeper2.geonorge.no

Referer: http://norgeskart.no/

User-Agent: Mozilla/5.0 (Windows NT 6.1; WOW64) AppleWebKit/537.36 (KHTML, like Gecko)

▼ **Query String Parameters** [view source](#) [view URL encoded](#)

gkt: A18B9C26757343D6AE5C790FC9CBC8B1774B4AD70DB980778DF

SERVICE: WMTS

REQUEST: GetTile

VERSION: 1.0.0

LAYER: topo2_dybde

STYLE: default

TILEMATRIXSET: EPSG:32633

TILEMATRIX: EPSG:32633:5

TILEROW: 11

TILECOL: 15

FORMAT: image/png

Noen kommandoer

Kan kjøres fra kommandolinjen i Windows:

MAC-adresse:

getmac

Andre MAC-adresser i samme lokalnett:

arp -a

IP-adresse:

ipconfig eller *ipconfig /all*

IP-adresser for servere, f.eks:

nslookup copernicus.hig.no

TCP og UDP-porter i bruk på egen PC:

netstat -a

Har du nettforbindelse?

ping 8.8.8.8